

הוסן דף כולל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

שבועות דף י"ט ע"א

מה הטעמים לפטור או לחיוב במתעסק? [תד"ה פרט].

נתכוין להיתר ועלה בידו איסור	נתכוין לאיסור אחד ועלה בידו איסור אחר	
בה – פרט למתעסק ²	בעינן מלאכת מחשבת ¹	לענין שבת – פטור
שכן נהנה ⁴	לא בעינן מלאכת מחשבת ³	לענין חלבים ועריות – חייב

העלם טומאה ומקדש בידו והודיעו לו אחד מהם, אליבא דר"א ור"ע האם חייב?

הודיעוהו על טומאה	הודיעוהו על מקדש	
חייב	חייב	לרב נחמן ⁵
חייב	פטור	לרב אשי
פטור	פטור	לרבינא

שני שבילים אחד טמא ואחד טהור, והלך בהם ונכנס למקדש באופנים דלהלן, האם חייב קרבן?

הלך באחד ונכנס ונטהר והלך בשני ונכנס	הלך בשניהם ונכנס	
חייב	חייב	לתנא קמא
פטור	חייב	לת"ק דר' שמעון
פטור	פטור	לר"ש בן יהודה אליבא דר"ש

¹ הקשו תוס' דמצינו בשבת שני פטורים במתעסק, ובחלבים ועריות מצינו שני חיובים. ר"ל בשבת יש פטור דבעינן שם מלאכת מחשבת וכן בה פרט למתעסק, ואילו בחלבים ועריות יש לחייבו משום דלא בעינן מלאכת מחשבת, וכן יש לחייבו משום שנהנה. וקשה למה צריך לכל זה. ותירצו תוס' דיש תרי גווני מתעסק, והכי פירושו, בנתכוין לאיסור זה ועלה לו איסור אחר א"א לפטור משום מתעסק אלא רק משום מלאכת מחשבת, דלא נתקיימה מחשבתו דהא הוא התכוין למחובר אחר וכו', ועיין לקמן.

² באופן זה כן נתקיימה מחשבתו, אלא שהוא חשב שהוא היתר ונתברר לו שהוא איסור, ולכך הפטור הוא מקרא: בה – פרט למתעסק.

³ כאן באמת לא בעינן לטעם דנהנה, אלא חייב משום שנתכוין לאכול חלב ואכל חלב, ואין כאן פטור כמו שבת דבעינן דוקא מלאכת מחשבת.

⁴ כלומר כאן חייב ואין לפוטרו מבה – פרט למתעסק, דהא נהנה.

⁵ ס"ל לרב נחמן, דהגם שאמרו ר' אליעזר ור' עקיבא שאם נעלם ממנו מקדש פטור, מ"מ כאן שנעלם ממנו גם טומאה הוא חייב לכו"ע, ולא משנה ממה שהודיעו לו אח"כ, דכיון דנעלם ממנו גם טומאה – חייב.

הוסן ע"י כולל עיני הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

שבועות דף י"ט ע"ב

האם ספק ידיעה הוי כידיעה לענין קרבן חטאת?

לשאר התורה	לענין טומאה	
לא הוי ידיעה	הוי ידיעה	לר' יוחנן
הוי ידיעה ⁷	לא הוי ידיעה ⁶	לריש לקיש

האם ספק ידיעה הוי כידיעה לענין קרבן חטאת⁸ בשאר דיני התורה?

אליבא דר' שמעון	אליבא דרבי	
לא הוי ידיעה ¹⁰	לא הוי ידיעה ⁹	לר' יוחנן
הוי ידיעה ¹²	הוי ידיעה ¹¹	לריש לקיש

האם אמרינן גבי נדרים ושבועות מכלל לאו אתה שומע הן? [תד"ה לא].

בשבועות	בנדרים	
אמרינן	אמרינן	לרבנן
אמרינן	לא אמרינן	לר' מאיר

⁶ ולכך הוצרך ר"ל להעמיד את דברי ת"ק כאן שאמר בשני שבילין שאם הלך בראשון ונכנס ונטהר וחזר והלך בשני שהוא חייב, הגם שכל מה שיש לו הוא רק ספק ידיעה, דאינו יודע אם נכנס בטומאה בראשונה או בשניה [דבשלא טבל בינתים ודאי שנכנס בשניה בטומאה, אבל כאן לא], רק כדברי ר' ישמעאל דלא בעי ידיעה בתחילה.

⁷ לקמן יתבאר שלשיטת ר"ל זה מחלוקת תנאים.

⁸ אמנם לענין אשם תלוי המחלוקת בהיפך דלרבי לכו"ע הוי ידיעה לחלק, ולר' שמעון לכו"ע לא הוי ידיעה לחלק דיש גזה"כ לרבות אשם אחד לשגגות הרבה.

⁹ דלענין חטאת צריך דוקא ידיעת ודאי, ורק לענין אשם תלוי ס"ל לרבי שכמו שידיעות ודאי מהני לחלק לענין חטאת כך ידיעת ספק מועילה לחלק לענין אשם תלוי. וזה שהקשתה הגמ' דר' יוחנן אדרי יוחנן דכאן ס"ל דאפי' לרבי לא הוי ידיעה, ותירצה דשאני טומאה מכל התורה.

¹⁰ דס"ל לר' יוחנן שגם לרבי לא הוי ידיעה לחטאת, אי"כ ר' שמעון ג"כ סובר הכי דלא נחלקו אלא לענין אשם תלוי.

¹¹ וזה שהקשתה הגמ' למה נדחק ר"ל להעמיד לעיל את דברי ת"ק הסובר בהלך בשני שבילין וטהר באמצע שחייב כר' ישמעאל דלא בעי ידיעה כלל, נוקמיה לשיטת ר"ל כרבי דס"ל דידיעת ספק הוי ידיעה.

¹² ע"י בתד"ה כאן, שכתבו דלר"ל שסובר אליבא דרבי דידיעת ספק הוי ידיעה לענין חטאת, אי"כ ר"ש שלא נחלק עמו אלא לענין אשם תלוי בגלל שיש פסוק שמרבה אשם אחד לשגגות הרבה, אי"כ לענין חטאת הוא מודה לרבי דהוי ידיעת ספק ידיעה לענין לחלק.